

ACC. N:R. M. 7246 : 1-13.

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Edith Österlund*
Härad: *Västbo* Adress: *Box 5, Hillerstorp*
Socken: *Kulltorp* Berättat av: *E. A. Berg*
Uppteckningsår: *1941* Född år *1858 i Boringet offa*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Husbehövsbränningen.

s. 1-13.

*Utdrag av protokoll angående
fylleri o. handel med sprit
på vissa platser.*

s. 4-13.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7246:1.

Landskap:

Kulltups.

Upptecknat av:

Edith Östlund

Härad:

Västbo

Adress:

Box 5 Killeström

Socken:

Kulltups

Berättat av:

C. A. Berg *

Uppteckningsår:

1941

Född år

1858 i Bräntofta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

* C. A. Berg
inflyttade till
socknen år
1885 och kän-
ner mycket
till socknens
historia
genom fusk-
ning i en del
gamla papper
dä han varit
socknens
folkskollämnare
och kontor-
hållare i ett
50- tal år."

I slutet av 1700-talet och i
början av 1800-talet tog
husbäckens bränningen sig
skrämmande former i
socknen.

Enligt en befintlig grifftextning
över bränningskatt för Kull-
tups 1810 fanns inom sock-
nen 109 brännerier på en
befolkning av 850 personer.
Det vill säga ett husbäckens-
bränneri på cirka var åtton-
de person. Skatten utgick efter
muntal och betaltes katu-

Skriv endast på denna sida!

årsvis. Den uppskattas av kä-
radskrivaren J. Leth: Albo*
och bevererades till Herr
Assessoren och Kuombefall-
ningsmannen A. G. Eklund,
Kanseryd," och uppgick år
1810 till 151 riksdaler och
28 skilling banko. Värdet på
detta belopp kan kanske lätt
fristås, då man vet att en
bra ko då betingade ett
pris av 10 riksdaler.

De största bärmvinsbrän-
narerna voro ägarne till
Bygges säteri, prästänkan
Kund och sergent Wornitz,
kyrkoherden Abraham Hemen
och käradskrivaren J. Leth

Käradskrivare
i Västra ären
1804-1842.
och gift med
Troll-Almäs
syter Lisa-
Katarina!

Albo. Lockneus största by,
Lanna, hade ej mindre än
15 brännerier. Tugen fick,
som vi veta, förvandla
mer än halva skörden
till brännvin. Dryckenskap-
en var så allmän, att
gylleri-fröcclecrna ej upp-
märksamades som i våra
dagar. Dock förekomme väl
en klagomål på sockenstäm-
morna över superioris till-
tagande. Särskilt vid bröllops
och andra festligheter vid
kyrkan befanns druckna
personer liggande å kyrko-
backen och måste bäras
undan.

För att rätta bort samt fyl-
loriet gästades i socken-
stämman 1815 följande be-
slut med anseende om
Kongl. Maj:sts nådiga bister
och stadfästelse: Utdrag av
protokollet hållet i Land-
kansliet i Jönköping den 13
Maj 1815.

Till Landskrödingeämbe-
tets hade blivit inlämnat
följande Sockenstämmopro-
toll: Sedan Kongl. Maj:st genom
nådig förordning av den 24 Aug.
1813 stadgat och skärpt det
ansvar som på fylleri och
dryckenskaps följder, vilket till
sädans frikänning i allmän-

het även synes hava bidrag-
it, oavsett obehagliga olem-
pel likväl en och annan
gång inträffat att rusigt
folk om söndagarna funnits
nåra och inom en fjärde-
dels mils avstånd från bysk-
an, vilket härrör av förvärd
olaglig beambinsförsäljning;
alltså och enär församling-
en i ännu på sockenstäm-
men förut blivit erinrad samt
förut återropade förordning
från predikstolen flera gånger
att vorden uppläst, men ingen
författning utan då den efter-
beves och åtal mot förord-
elsen anställes medför ä-

lyftad verkan, vartill även
kommer att omförmälda
förtullande verkan både en-
skild och allmän frängel-
se samt skadliga efterdom-
en, jamn förordningen för
gott att stadga följande
rörelsestrimmel och beslut:

§. 1.

En som å son- eller
helgdag ifrån kl 4 om mor-
ningen till klockan 9 om
aftonen vid eller inom
 $\frac{1}{4}$ dels mils afstånd från
kyrkan befinner sig i rusigt
tillstånd eller idkar oloflig
beämningsspråkning den eller
de skola sig gäva till straff

och andern till varnagel
först undergå kyrkliga, på
det sätt att de komma
i en lindrig från guds tjänst-
ens början till dess slut sitta
i stolen att skämmas samt
hålla en brännvinsbägare
av tenen uti handen; och
skall brottet och vem det
undergår från predikstolen
billika kungöres och den brotts-
lige dörefter vid världslig
Domstol genom värmaste
kromobetjänt befordras till
det ansvar som lag och fri-
fattningar emot fylleri eller
olaglig brännvins försäljning
och sakbetsbrott dessutom

utstaka.

§. 2.

Om barn eller tjänstefolk begå den i § ommärkta
barnvinsförsäljning, skall
fadern, eller om han ej
finnes, modern samt hus-
bonden, eller om den ej
finnes, matmodern, så-
vida de vid tillfället är
i huset och bevisligen an-
veta handlingen, afvenledes
befordras till det i samma
§ stadgade ansvar.

§. 3.

När efter gudstjänstens slut
en del av församlingens led-
amter längre tid boaktiva

vid kyrkan i sockenstugan
eller klockaregården och
Westenlugga som synbarligen
utvisar oss värtidsliga sys-
lor eller så kallade kyrko-
vrienden, mera än Guds heli-
ga ord läsande och höran-
de utgjort främålet för instäl-
elsen vid kyrkan, finner
församlingen vid släkt förrät-
tande skäligt stadga, att den
eller de, som efter guds tjänst-
ens slut utan i tillätna sam-
man längre än en half tim-
mas tid boarbliver å sist-
nämnda stället, skola ranta
förfallna att utgifva en riks-
daler och 32 skilling bankr,

Församlingens fattigas ensak.
§ 4.

Alla av församlingens ledamöter i gemmen, men kyrkvaidsamma sekundärmen, och fjärdingsmen i symmetri. Någon ha för tillägg och be- svara att vad församlingen har överenskommit och beslutat varder till efterse- lse och verkställighet be- förat.

Skolans detta sockenstäm- mebeslut från predikstolen i 1:sta söndagen i advent, samt i början av maj minst ä- ligen uppläsa. Och emedan vad det innehåller leder till

köpst återgavade författning-
als fullgörande samt befräddas
ordning skick och goda seder
inom församlingen; ty kom-
mer det att överlämnas till
Kommungens Befallningshafvan-
des granskning och stadfästel-
se.

Kullbys lth. Supra.

Å församlingens vägnar:
Abraham Almén* kyrkoherde
Johan Petz, lärobeskrifvare Fr.
Alexandre Wornitz, sergent,
Jacob Jonsson, Tugene Jacobs-
son, Klockaregärde, Österby
Petter Jönsson, Bengt Persson, Per
Jönsson, Brämneshylla, Tyngel,
Kärfröyd, Mathias Larsson, Jonas

* Denne
Abraham Almén
är var frid
i Åsenlaga
d. 28/12 1769,
kyrkoherde i
Guraja och
Kullbys
1800-1826
och sedan
till Abraham
Almén f. 1797
kallad till
Almén, han
blev suspenderad
vid år 1856.
Pastor i Kullby
och Guraja
1832-1856.

Andersson, A. Eriksson, Tröstings
Tynnel, Väset, A. Jansson,
Hilsson, Peter Danielsson, Lamm
Riggebo, Högskult.

Resolution

Landskördingsämberget finner
ofor intagna av Lullings
prästerskaps och invånare
öfverenskomma beslut rikt-
na om deras berättigade ut
för ordning och goda seder
sedan och landskördings-
ämbergets tillgivnehet för des-
sa abtningssända medborgare
härmed förklaras:

Och bliver i öfrigt samma
sockenstämmobeslut till den
kraft och verkan lag firar

i Landskansliets protokoll
intaget, med det besked,
att om vid förfallande
händelser någon veke skul-
le vilja underkasta sig den
beslutade kyrkoagen då såd-
ant härstädes anmälles
till den åtgärd som kan
vara förenlig med lag, och
förekommande nödständig-
heter. Iu fidem
Protokollent.

L. Löwenadler.